

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพ ปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ในบทนี้เป็นการนำเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาสภาพของการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

ขั้นที่ 2 ศึกษาปัญหาการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

ขั้นที่ 3 ศึกษาแนวทางแก้ปัญหาการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

ขั้นที่ 1 ศึกษาสภาพของการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

ผู้วิจัยดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ขั้นดำเนินการวิจัย

1.1 ทบทวนเอกสาร และผลการวิจัยในประเด็นที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีผู้ได้เขียนและศึกษาเอาไว้ก่อนหน้าแล้ว จากนั้นได้ทำการวิเคราะห์เนื้อหาสาระ สังเคราะห์ส่วนที่สอดคล้องตรงกัน แล้วสรุปเป็นกรอบความคิดของการวิจัยในครั้งนี้

1.2 นำคำสำคัญในกรอบความคิดมาให้คำนิยามที่เป็นการเฉพาะสำหรับการวิจัยครั้งนี้ โดยสาระในคำนิยามนั้นมุ่งให้สอดคล้องกับบทสรุปจากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.3 สร้างแบบสำรวจการสภาพของการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ภายใต้กรอบความคิดและให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์โดยได้เขียนแยกเป็นด้านๆ ได้แก่ ด้านกิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

1.4 นำแบบสำรวจรายการ ที่สร้างขึ้นแต่ละด้านมาสร้างเป็นแบบสอบถามความตรงตามกรอบแนวคิดและนิยามศัพท์ โดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 3 ระดับคือ 1, 0, -1 ซึ่งตัวเลขแต่ละระดับมีความหมายดังนี้

- 1 หมายถึง เห็นว่ารายการปฏิบัติตามแนวทางนั้นสอดคล้องตรงกันกับกรอบแนวคิดและนิยามศัพท์
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่ารายการปฏิบัติตามแนวทางนั้นสอดคล้องตรงกันกับกรอบแนวคิดและนิยามศัพท์
- 1 หมายถึง เห็นว่ารายการปฏิบัติตามแนวทางนั้นไม่สอดคล้องตรงกันกับกรอบแนวคิดและนิยามศัพท์

1.5 นำแบบสอบถาม ให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความเรียบร้อยในขั้นต้น จากนั้นส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน ซึ่งเลือกมาด้วยวิธีการสุ่มแบบเจาะจงเลือกผู้ที่มีคุณสมบัติคือ สำเร็จการศึกษาในระดับไม่ต่ำกว่าปริญญาโท และมีประสบการณ์ในการบริหารไม่น้อยกว่า 10 ปี หรือเป็นผู้ที่มีผลงานที่เป็นงานวิจัย หนังสือ บทความ หรือคำบรรยายที่เกี่ยวกับการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นผู้ตรวจสอบความตรงของแบบสอบถาม ตลอดจนขอให้ช่วยพิจารณาการใช้คำในแบบสอบถาม ดังกล่าวให้มีความหมายชัดเจนพร้อมเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขซึ่งมีอยู่ทั้งสิ้น 72 รายการ (รายนามผู้ทรงคุณวุฒิปรากฏตามภาคผนวก ก) ในการเก็บรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒินี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการนำแบบสอบถามไปให้ด้วยตนเองและนัดหมายขอรับแบบสอบถามคืนในเวลา 3 วัน

1.6 ทำการวิเคราะห์ความสอดคล้องในความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 คน โดยพิจารณาจากค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of concurrence หรือ I.O.C.) ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การยอมรับและปฏิเสธการปฏิบัติแต่ละรายการไว้ว่า ถ้าดัชนีความสอดคล้องในความคิดเห็นว่ารายการปฏิบัตินั้นตรงตามกรอบความคิดและนิยามศัพท์มีค่ามากกว่า 0.50 ผู้วิจัยจะเก็บรายการปฏิบัตินั้นไว้ แต่ถ้าดัชนีความสอดคล้องในความคิดเห็นว่ารายการปฏิบัตินั้นไม่ตรงตามกรอบความคิดและนิยามศัพท์ หรือไม่แน่ใจว่าตรงหรือไม่ มีค่าไม่ถึง 0.50 ผู้วิจัยจะตัดรายการปฏิบัติออกไป ซึ่งผลการสำรวจพบว่าผู้ทรงคุณวุฒิส่วนใหญ่มีความเห็นสอดคล้องกันว่าแบบสำรวจรายการแต่ละรายการมีความตรงหรือสอดคล้องกับกรอบความคิดและนิยามศัพท์ โดยในแต่ละรายการปฏิบัติทั้ง 3 ด้านมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.8-1.00 (ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องปรากฏตามภาคผนวก ก)

1.7 ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขการใช้ค่าในแบบสำรวจรายการสภาพการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ตามที่ผู้ทรงคุณวุฒิได้แนะนำ และนำไปปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ก่อนเป็นเบื้องต้น เพื่อสร้างแบบสำรวจรายการฉบับที่สมบูรณ์

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จำนวน 166 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จำนวน 116 คน ใช้วิธีการสุ่มผู้อำนวยการโรงเรียนอย่างง่าย โดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 : 608)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสำรวจรายการ ทำ ไม่ทำ ที่ให้ผู้อำนวยการโรงเรียน ได้เลือกตอบเกี่ยวกับการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียน ใน 3 กิจกรรม ได้แก่ 1) กิจกรรมแนะแนวมี 24 รายการ 2) กิจกรรมนักเรียนมี 24 รายการ และ 3) กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์มี 24 รายการ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยนำแบบสำรวจรายการไปให้กลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง หลังจากนั้น 2 วันผู้วิจัยไปปรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเองและได้รับคืนครบถ้วนทุกฉบับ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

นำแบบสำรวจรายการสภาพการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความถี่ และร้อยละ

ขั้นที่ 2 ศึกษาปัญหาการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และนักเรียน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการ โรงเรียน จำนวน 7 คน ครู จำนวน 6 คน นักเรียน จำนวน 4 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 17 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (กัลยา วาณิชย์บัญชา. 2550 : 23-24)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบบันทึกผลการสนทนากลุ่มผู้เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสนทนากลุ่ม (ปรากฏตามภาคผนวก ข)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาปัญหาการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียน โดยการสนทนากลุ่ม (Focus group) วัตถุประสงค์เพื่อค้นหาปัญหาของการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ที่เกิดขึ้นจริง ผู้วิจัยได้คัดเลือกผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยตรง ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ โรงเรียน จำนวน 7 คน ครูผู้รับผิดชอบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จำนวน 6 คน นักเรียน จำนวน 4 คน รวมผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มทั้งสิ้นจำนวน 17 คน ได้จัดสนทนากลุ่มในวันที่ 11 มิถุนายน 2557 เวลาเริ่ม 8.30 น. เวลาสิ้นสุด 12.00 น. ณ ห้องประชุมโรงเรียนบ้านแถว วิทยาการ ซึ่งในการสนทนากลุ่มนี้ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสนทนากลุ่มโดยดำเนินการ ดังนี้ 1) กล่าวต้อนรับแสดงความขอบคุณที่กรุณาให้ความร่วมมือ 2) ชี้แจงเหตุผล และวัตถุประสงค์ในการเชิญเข้าร่วมสนทนา 3) ผู้วิจัยแนะนำตัว ชื่อ นามสกุล และสถานที่ทำงาน 4) ผู้เข้าร่วมสนทนาแนะนำชื่อนามสกุล ตำแหน่ง และหน้าที่ความรับผิดชอบ 5) อธิบายให้ผู้เข้าร่วมสนทนาเข้าใจถึงการพูดคุยและซักถาม 6) ขออนุญาตบันทึกผลการสนทนากลุ่ม 7) ให้แสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ข้อมูลที่ได้อาจจะไม่ส่งผลกระทบต่อตำแหน่งหน้าที่การงานเพราะผู้วิจัยจะนำผลการสนทนากลุ่มไปพัฒนางานวิจัย 8) เริ่มการสนทนาโดยพูดคุยเรื่องทั่ว ๆ ไป เพื่อสร้างสัมพันธภาพและบรรยากาศที่ดี 9) ผู้วิจัยได้เกริ่นนำ ในการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ในประเด็นที่ศึกษา โดยนำข้อมูลที่ได้มาประมวลเข้าด้วยกัน และสรุปเป็นประเด็นปัญหาในการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์เนื้อหาจากแบบบันทึกผลการสนทนากลุ่ม โดยการสรุปสาระเนื้อหาข้อมูลตามประเด็นสำคัญ โดยมุ่งประเด็นปัญหาในการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ใน 3 กิจกรรม คือ กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

ขั้นที่ 3 ขั้นศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญในเรื่องกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ นักวิชาการศึกษานำงานส่งเสริมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จำนวน 1 คน ผู้อำนวยการโรงเรียนที่เชี่ยวชาญในเรื่องการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จำนวน 3 คน ครูชำนาญการในเรื่องการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จำนวน 2 คน รวม 6 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบบันทึกผลการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวกับการสนทนากลุ่ม (ปรากฏตามภาคผนวก ข)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาปัญหาการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียน โดยการสนทนากลุ่ม(Focus group) วัตถุประสงค์เพื่อค้นหาแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ที่เกิดขึ้นจริง ผู้วิจัยได้คัดเลือกผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มเป็นผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยตรง ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 3 คน ครูผู้รับผิดชอบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จำนวน 2 คน นักวิชาการศึกษานำงานส่งเสริมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จำนวน 1 คน รวมผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มทั้งสิ้นจำนวน 6 คน ได้จัดสนทนากลุ่มในวันที่ 20 มิถุนายน 2557 เวลาเริ่ม 13.00 น. เวลาสิ้นสุด 16.30 น. ณ ห้องประชุมโรงเรียนวัดลาดชะโด (ประกาศวิทยาคาร) ซึ่งในการสนทนากลุ่มนี้ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสนทนากลุ่มโดยดำเนินการ ดังนี้ 1) กล่าวต้อนรับแสดงความขอบคุณที่กรุณาให้ความร่วมมือ 2) ชี้แจงเหตุผล และวัตถุประสงค์ในการเชิญเข้าร่วมสนทนา 3) ผู้วิจัยแนะนำตัว ชื่อ นามสกุล และสถานที่ทำงาน 4) ผู้เข้าร่วมสนทนาแนะนำชื่อ นามสกุล ตำแหน่ง และหน้าที่ความรับผิดชอบ 5) อธิบายให้ผู้เข้าร่วมสนทนาเข้าใจถึงการพูดคุยและซักถาม 6) ขออนุญาตบันทึกเทปการสนทนากลุ่ม 7) ให้แสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ ข้อมูลที่ได้จะไม่ส่งผลกระทบต่อตำแหน่งหน้าที่การงาน เพราะผู้วิจัยจะนำผลการสนทนากลุ่มไปพัฒนางานวิจัย 8) เริ่มการสนทนาโดยพูดคุยเรื่องทั่ว ๆ ไป เพื่อสร้างสัมพันธภาพและบรรยากาศที่ดี 9) ผู้วิจัยได้เกริ่นนำ ในการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ ในประเด็นที่ศึกษา โดยนำข้อมูลที่ได้มาประมวลเข้าด้วยกัน และสรุปเป็นแนวทางแก้ไขในการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์เนื้อหาจากแบบบันทึกผลการสนทนากลุ่ม โดยการสรุปสาระเนื้อหาข้อมูลตามประเด็นสำคัญ โดยมุ่งประเด็นแนวทางแก้ไขปัญหาในการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ใน 3 กิจกรรม คือ กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์